

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5.
• Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

XXVI. redna velika skupščina

Družbe Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

se vrši

v nedeljo, dne 10. septembra 1911

ob 11. uri dopoldne

v Tržiču na Gorenjskem (v salonu gostilne pri „Bastlju“ ge. Frančiške Perne, h. št. 99).

SPORED:

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajn kovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzorništva.
5. Volitev članov v družbeno vodstvo¹⁾
6. Volitev nadzorništva. (5 članov).²⁾
7. Volitev razsodništva (5 članov).³⁾
8. Slučajnosti.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
dne 26 avgusta 1911.

¹⁾ Iz vodstva izstopijo gg. Fr. Črnagoj, dr. Ernest Dereani, Gregor Einspieler, Luka Svetec. V odboru pa še ostanejo gg. And. Senekovič, Aleks. Hudovernik, dr. Ivan Merhar, Fr. Pahernik, dr. Janko Šlebinger, dr. Ivan Tavčar, Ivan Vrhovnik, dr. Gregor Žerjav.

²⁾ V nadzorništvu so bili gg. dr. Fr. Ilešič, dr. Ferdo Müller, Matija Prosekar, dr. Vladimir Ravnihar, Miloš Stibler.

³⁾ V razsodništvu so bili gg. dr. Vinko Hudelist, Jak. Kogej, Karol Savnik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Karol Triller.

DOSTAVEK: Odhod iz Ljubljane z jutranjim vlakom 6:48, iz Kranja 7:49. Takoj po prihodu v Tržič polože skupščinarji venec na gomilo pokojnega mecena Polaka. — Obed bo pripravljen v gostilni g. Mateja Lončarja št. 134, ge. Frančiške Perne št. 99 in g. Jos. Štera št. 116 ter v drugih narodnih gostilnah. Kdor hoče, da dobi tu **pripravljen obed**, naj se oglasi do 4. septembra pri navedenih gostilničarjih ali pri podružnici »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Tržiču.

Pazimo na mladino!

Takozvana »Slovenska ljudska stranka« je posvetila skoraj vso svojo skrb organizaciji mladine, ker dobro ve, če ima mladino za seboj, ima bodočnost. Organizira pa to mladino predvsem v strogo verskih družbah in bratovščinah, ki pa niso drugega nego strogo politično-klerikalna društva, ki imajo edini namen pod krinko verskega prepričanja in navduševanja de-

lati pot klerikalni politiki. Je pa še neko drugo društvo, ki so se ga klerikalci ravno v zadnjem času z veliko vnemo poprijeli, to je organizacija »Orlov«. Klerikalci so namreč spoznali, da je temelj, na katerem gradi napredna javnost svojo trdno bodočnost, sokolska organizacija, ki je vsled svoje vzvišene naloge dobivala že take korenine v slovenskem narodu, da se jih na pošten način ne more izpodkopati. In začeli so z zahrbtnostjo delati zoper to sokolsko organizacijo.

Kakor opice so posnemali sokolsko organizacijo, posneli kroj in sploh vse, kar ima sokolska organizacija. Posneti pa niso mogli one poštenosti, one mormalnosti, one discipline, onega narodnega navdušenja, ki spaja mogočne sokolske vrste, temveč skotili so orlovske organizacije, ki ima edini namen, da v znamenju noža in kola razširja klerikalno misel.

So pa še razna druga društva, s pomočjo katerih skušajo klerikalci privabiti mladino obojega spola v svoj tabor. Toda vsa ta društva imajo en skupen značaj, ki obstoji namreč v tem, da jim nobeno sredstvo ni prenizko, prepodlo, da bi je ne uporabili kot zvesti hlapci klerikalizma v boju zoper naprednega, samostojno mislečega kmetovalca. Klerikalci vpijejo sicer, da je ta mladeniška organizacija v veliko korist kmetškega stanu. Toda to je trditev, kateri verjamejo edinole kratkovidni in zaslepljeni pristaši klerikalne stranke. Mladinska društva, ki jih snujejo klerikalci, nimajo s kmetškim stanom prav nič skupnega, nimajo za kmetški stan prav nič koristnega, temveč so za kmetški stan naravnost poguba.

Večkrat smo že poudarjali, da naš kmetški stan prav nič ne potrebuje politike, ki jo vodi po naših slovenskih deželah klerikalna stranka.

Naš kmetovalec potrebuje gospodarske, strogo kmetške politike, ki mu naj pomaga, da se bo iz sedanjih žalostnih, naravnost obupnih razmer povzpел do boljših.

In če vprašamo: kdaj je kak kaplan, ki je ustanavljal razna mladeniška in de-

kliška društva, vprašal, ali bodo pa ta društva tudi prinesla kaj haska našemu kmetovalcu? **Nikdar ne!** Zidala so se draga društvena doma, kupovale so se razne drage zastave, ustanovljale so se razne nepotrebne godbe, prirejali razni dragi izleti — toda oče — kmet je imel pri tem samo stroške in izgube, ker vse to je šlo na pošten ali nepošten način iz njegovega žepa.

Poznamo prav dobro sodbe starejših naših kmetovalcev, ki s svojo sivo glavo zmajujejo, ko morajo gledati vse one stvari, ki jih uganja mladina po kmetih pod vodstvom raznih neizkušenih kaplanov. Slišali smo že opetovano tarnanje kmetških staršev, ki se pritožujejo, da mladina noče več delati, temveč se hoče edinole zabavati.

In kaj sledi iz tega? Potrebno je, da se naša mladina privede zopet na ona pota, po katerih so hodili naši očetje in dedje. **Vzgojimo mladino dobro, kmetško! Naša mladina naj se zaveda, da je vzrasla na kmetški grudi, naša mladina naj se nauči ljubiti svoj kmetški dom, naj se nauči spoštovati krvave žulje svojih kmetških staršev.** Kdo pa ima prvo in glavno nalogo, da vzgojuje mladino? Starši in edinole starši. Pride mlad kaplan v kako vas in že misli, da več ve, nego osiveli, od truda-polnega dela uklonjeni očetje - kmetovalci. In tak mlad kaplan izpelje skrbnemu očetu sina, hčerko izpred oči, iz rok, ga odtuji njemu in plugu. Takemu mladeniču, taki mladenki, je kmetško delo deveta briga, glavna stvar mu je politika, ki se uganja po raznih klerikalnih družtvih.

Zato pa: **Pazimo na mladino!** Ne zapajte jo, vi, v kmetškem delu osiveli starši, mladim, neizkušenim kaplanom, temveč jo vzgojite sami. Vaši očetje, vaši pradedje niso poznali takih družtev in vendar so živeli mirno, zadovoljno, bolj zadovoljno, nego živite vi dandanes. — Zatorej pa kličemo še enkrat: **Kmetški starši, pazite na svojo mladino in ne zapajte jo neizkušenim ljudem, ki nimajo drugega namena, da nahujskajo in razdirajo mladino ter jo odtuje kmetški grudi. — Pazimo na mladino!**

Prošnja do blagih src!

Trg Mokronog je zadela grozovita nesreča. Požar je v soboto 19. avg. uničil skoro pol trga in ga v par urah spravil v pepel.

Zgorela so stanovanjska poslopja, hlevi, kozolci, živina, obleka, krma, žito, denar in poljedelsko orodje.

Beda je nepoisona!

Prosimo torej vsa blaga srca, da priskočijo obupanem revežem blagohotno na pomoč, da se saj za trenotek osuše solze onim, ki obupano zro v pepel svojih uničenih domovanj.

Vsak dar, bodisi v obleki, denarju, žitu, ali hrani bode našel hvaležna srca nesrečnih pogorelcev.

Pošiljatve hvaležno sprejema:

„Odbor za podpore potrebne pogorelce v Mokronogu.“

Za odbor:

- Josip Tekavčič m. p., sodni predstojnik;
Ivan Arh, m. p., davčni predstojnik;
Franc Žitnik m. p., kaplan;
Ivan Huter, m. p., sodnik;
Ivan Pirnat, m. p., nadučitelj;
Josip Tratar, m. p., učitelj;
Ivan Zihertl, m. p., trgovec;
Peter Strel, m. p., trgovec;

Iz Šenčurja pri Kranju.

Moč klerikalne strahovlade temelji na kmetih, ker med izobraženim meščanstvom velja klerikalec po pravici kot manjvreden človek. Toda tudi tisti steber, ki drži klerikalce še pokonci, se je jel nevarno majati, kar so pokazale pred vsem letošnje državnozbornske volitve, ko so posamezne dežele kar pomedle s klerikalci in ko je tudi na Kranjskem število oddanih glasov pokazalo, da je že dobra tretjina volilcev kranjske dežele na napredni strani. Le par mesecev po državnozbornskih volitvah se vrše občinske volitve po celi deželi, in glej, vsaka še bolj hribovska občina ima že dve stranki, klerikalno in protiklerikalno, in marsikatera čisto klerikalna občina je že prešla v napredne roke ali pa že preide pri prihodnjih volitvah. V drugih pa imajo naprednjaki tako tehtno besedo v odborih, da se brez njih ne bo nič storilo. Ako bo šlo to v takem tempu naprej, ne bo nikdar deset let, ko se bo reklo: »Klerikalci so bili!« **Le vstrajati je treba!**

Tudi v veliki naši občini opazujemo isto gibanje. Kot v vseh naših sosednjih občinah, tako sta se pojavili tudi pri nas dve stranki: spodnja klerikalna in zgornja samostojna, vsaka s svojimi kandidati. Cvet značajnih, izkušenih mož ter vzor gospodarjev pripada gornji samostojni stranki, spodnji, klerikalni, pa 1. tisti, katere nareja za klerikalce železni mož, ki stoji za vratmi klerikalne posojilnice v Šenčurju; sicer je ta mož že precej škrbast, pa homo preskrbeli, da se mu še te, sicer že precej nedolžne škrbe, primerno ugladijo; 2. pripadajo h klerikalcem ljudje, katerih duševno obzorje ne sega niti

čez njihov hlačni rob. Čez te komandirajo seveda različne, k nam privandrane posavske in poljanske ženske, nekdanje prednice marinarice, zveste in zanesljive pomočnice krepkih kaplanov; 3. pa pripadajo k tej stranki ljudje, katerih družbe se vedno vstrašiš, najbolj pa, če jih na samem srečaš. Za par mož poštenjakov, ki so še vmes, pa je samo še vprašanje časa, kdaj da odtegnejo tej mlakuži svoje neomadeževano ime. Da ta slika o naših klerikalnih odgovarja resnici, je klerikalni štab na dan volitev sam dokazal: prav nič se ni menil s svojimi volilci, razun če je bilo treba stegniti roko po kaki glasovnici ter jo izpolniti s klerikalnimi kandidati.

Ker pripadajo pri nas najslabši ljudje klerikalni stranki, zato se ni čuditi temu, kar so uganjali za časa volilnega boja. Ubogi šenčurski organist je moral iti za občinskim slugom ter pobirati glasovnice, da ne bi mogli ljudje nasprotno voliti. Odnasal jih je tudi brez vednosti volilcev, samo če je do njih prišel. Proti temu bi mi lahko storili primerne korake — toda imejmo usmiljenje z reveži! Kar ni prišlo njemu pod prste, to je skušal dobiti šenčurski kaplan, ki sliši na ime Kmet. Z ničvrednimi ljudmi je hrulil ljudi, od katerih žuljev živi. Brihtni in pri klerikalni posojilnici prav nič nezadolženi Klobasar iz Šenčurja mu je pri tem krščanskem delu s tem pomagal, da je požgal, kar ni šlo z njim.

Znani sviseljski junak velesovski Brešar je s tem ljudi lovil, da je oznanjeval maše za dež, katere je pa potem zdelan od agitacije, srečno zalezal. Martnjek, dosedanji klerikalni župan, je ves obupan in ponižen hodil krog ljudi ter jih milo prosil, naj ga še puste na županovem stolčku, češ, eno leto sem šele črni župan, pa imam že 800 goldinarjev škode, pa mi je vseeno, če jih imam vsako leto osemsto, samo da me še za župana pustite. Zares požrtvovalen mož! Še mnogo drugih volilnih mularjev bi lahko navedli, pa so tako neznatni, odkar so v svoji močatosti in značajnosti postali farovski hlapci, da je škoda izgubljeni besed nad takimi poštenjakoviči.

Višek nesramnosti pa so dosegli klerikalci na volilni dan. Za ta dan so odprli pri Petricku v Šenčurju svojo fabriko, za pisarje pa so postavili notri mlade študente in kaplane, katere so iz tujih občin zbornali skupaj, za svetovalce pa fajmoštre. Kaj so vse notri uganjali, se ne da popolnoma dognati; videli smo le, da kdor je notri izgubil sramežljivega koraka, se je prigugal čez nekaj časa ven v zanesljivem spremstvu, ki je gnalo nekoliko preveč pokrepčano žrtev do volilne komisije. Sicer so pa najeti pisarji par dni pozneje sami povedali, kaj so uganjali notri, češ: »Premejduš smo goljufali, pa nam ti hudiči nič ne morejo!« Lepih reči se uči naša mladina od duhovnikov! V enem slučaju pa smo jim neovrgljivo dokazali goljufijo — poslali so s ponarejenim pooblastilom

na ime neke odlične narodne dame nekega reveža volit; ta je izjavil pred volilnim komisarjem, da ga je gospod župnik pooblastil. Brez pardona smo izročili celo zadevo državnemu pravdnistvu in potem naj sodnija dožene, ali kateremu župniku ali velesovskemu Brešarju ali šenčurskemu Šiški se skomina po ričetu od enega do šestih mesecev, katere priče so s podpisami po krivem pričale in kako se prišle glasovnice in legitimacije od klerikalnega župana Martnjeka v Kleindienstove roke. Po volitvah pa so se razkropili vrli klerikalni volilci po gostilnah — v kolikor že niso tvorili živih spomenikov ob cestah na poti proti domu, kjer so omagali premagani od Petrčkove pijače — in tu po gostilnah so po stari klerikalni navadi vlekli na ušesa pogovore naprednih volilcev ter — kradli! Imena na razpolago! Torej med volitvami goljufali, po volitvah pa kradli po naprednih hišah!

Dve sceni pa moramo tukaj pribiti, kateri so odigrali eni in isti možje. Bilo je že pozno zvečer, ko se peljejo štiri vozovi klerikalnih volilcev skozi Šenčur proti Velesovemu. Sredi med njimi župnik Brešar. Pred vrlo narodno hišo v Šenčurju zagledajo kopo mož, pogovarjajočih se mirno med seboj — še zmenili se niso za klerikalne, očitno že močno sladkoginjene bratce. Ta mirnost jih ujezi. Kot stekli psi zatulijo eden čez drugega: »Zmaga naša! Naša zmaga! Ali smo vas, premejduš!« Tedaj pa zadoni spontano, da so se stresla okna: »Živeli farški hlapci! Farški hlapci, živio!« Kot bi jih polil z vodo, so utihnili, velesovski gostilničar Sajovec, nekdanji »kosmatih farjev« žre, a sedaj vrl božnjak, udari prvi po konjih in črna banda izgine v temno noč. Druga scena se je odigrala zunaj Šenčurja, na poti proti Velesovemu. Trla jih je jeza, ko so tako viteško zapustili bojišče — treba jo je bilo ohladiti. Mesec je ravno lezel izza gora, v lahnem vetriču so se poigravale in priklanjale vitke jelke, pa bližnje gore so nekoliko plesale krog naših junakov. Tedaj ukaže velečastiti gospod župnik Brešar ustaviti konje. »Za-za-vpimo en-en mau,« je komaj zajeljal ter se naslonil po teh duhovitih besedah v naročje mladega fanta. In oglašilo se je par hripavih grl: »Šifijo, šifijo, sm-sm-smaga n-naša!« V tem trenutku se zasliši od zadnjih voz sem neko sumljivo davljenje, takoj nato pa brizgne nekaj po vozu in po tleh. »Hudič, moje hlače,« zavpije hripav glas, toda vozniki že tolčejo po konjih in čedna družba zgine v gozdu, za njo pa se oglasi krohot naših mož, ki so stali za bližnjim grmom.

Tako se je končala cela ta volilna komedija, ki ni drugega pokazala kot kako globoko da so klerikalci že padli. Mi zaenkrat še nismo prodrli, vendar pa smo v posameznih razredih dobili do 40% oddanih glasov, v podobčinah pa še več, kar je pri danih razmerah zelo časten uspeh in dokaz, da protiklerikalnega gibanja pri

nas ne ustavi nobena stvar več na svetu. Lahko bi bili volitve ovrgli, pa jih nismo marali, ker hočemo, da ti poštenjakoviči svojo vlogo popolnoma doigrajo, med tem pa naše vrste vjeklene, da prihodnjič enkrat za vselej z njimi pomedemo. To pa se bo zgodilo tem prej, čim trdnejše se držimo gesla: »Eden za vse, vsi za enega!«

Politični razgled

Češko - nemška pogajanja.

Glavno in sporaj edino vprašanje, s katerim se peča vsa avstrijska javnost, je češko - nemški sporazum. Nekatere češke stranke zahtevajo, da brez delavnega češkega deželnega zbora ne sme biti tudi ne državnega zbora. Toda bolj nevarne so zahteve Nemcev. Te so namreč zelo pretirane. Vse to jako ovira medsebojni sporazum. Pride pa še neko drugo vprašanje. Imamo namreč tudi še druge dežele, kjer so Slovani, predvsem Slovenci, v manjšini. V teh deželah pa Nemci nočejo Slovonom tega dovoliti, kar zahtevajo sami na Češkem. Vsa ta predznamenja kažejo, da bo le težko prišlo do sporazuma med Čehi in Nemci.

Ogrska.

V ogrskem državnem zboru še vedno obstruirajo in ne pripuste, da bi se rešile vojaške predloge. Govori se, da pojde ministrski predsednik Khuen - Hedervary dne 10. ali 12. septembra k cesarju v avdijenco ter mu predloži predlog, naj razpusti državni zbor in naj se potem razpišejo nove volitve. Med opozicijske stranke je pa v zadnjem času prišlo do precejšnjega nesporazumljenja. Just in njegova stranka namreč zahtevajo, naj se uvede splošna in enaka volilna pravica, njegov zaveznik v obstrukciji, Košut, pa zahteva, naj se ta volilna pravica tako priproji, da bi imel madžarski narod navzlic splošni in enaki volilni pravici, večino v državnem zboru. Od tega razpora si ogrska vlada mnogo obeta in pričakuje tudi, da bo vsled tega razpora obstrukcija onemogočena.

Portugalsko.

Na Portugalskem so izvolili predsednika nove republike Ariago, ki je že precej v letih. Imel je tekmeča Mahado, proti kateremu je pa zmagal. Do zadnjega trenutka je bila odločitev med obema kandidatom popolnoma neodločena. Protirepublikansko gibanje pa navzlic temu še ni potihnilo. Povsod se vzdigujejo posamezni nezadovoljni pristaši bivšega kralja ter hujskajo ljudstvo zoper sedanjo vlado.

Maroko.

Pogajanja med Francijo in Nemčijo bodo skoraj gotovo kmalu končana, ker je Francija menda precej odnehala in tudi Nemčija ni v svojih zahtevah več tako domišljava in prevzetna. Vprašanje je le,

kaj porečejo druge države. Ravno vsled tega nastanejo v maročanskem vprašanju nove težkoče, kajti Španija, ki se istočasno pogaja s Francijo, ni prav nič zadovoljna, in tudi Anglija zavzema precej odporno stališče. Italija pa je vsled tega zelo vznemirjena, ker meni, da je Tripolis njen, kar pripoznavajo tudi druge velesile.

Razgled po Kranjskem

r Kranjski deželni zbor bo baje sklican meseca septembra na kratko zasedanje, da reši nekatere najnujnejše zadeve.

r Za pogorelce v Mokronogu je poslal državni poslanec dr. Ravnihar na ministrskega predsednika brzojavnim potom prošnjo za državno pomoč. To prošnjo je poslal ministrski predsednik deželni vladi v Ljubljani v nujno rešitev. V soboto se je napotil sam gosp. dvorni svetnik grof Chorinsky v Mokronog, da si ogleda kraj nesreče ter se na lastne oči prepriča o neizmerni škodi, ki je zadela lepi trg Mokronog. Upamo torej, da izdatna državna pomoč ne bo izostala.

r O prodajanju sena ima uredni list sledečo notico: »Kakor smo izvedeli, potujejo po raznih krajih Kranjske agentje, ki kupujejo od kmetov meterski stot sena po 5 K 50 vin. S temi nespametnimi kupčijami so kmetje težko oškodovani. Ti agentje imajo baje nalogo, dobaviti v najkrajšem času 1000 vagonov sena za Nemčijo. Kakor čitamo v graških listih, svare na Štajerskem okrajni zastopi posestnike pred takimi kupčijami za slepe cene. Naj bi zgled posnemali poklicani krogi na Kranjskem.« — Tudi mi opozarjamo svoje čitatelje, naj se ne puste vjeti v kake nepremišljene prodaje.

r Prodaja konj v Gradcu. Oskrbovalna komisija c. in kr. trenske divizije št. 3 v Gradcu naznanja trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani, da bo dne 27. septembra t. l. ob 8. dopoldne prodala na konjskem sejmišču (klavnica) v Gradcu potom licitacije 160 odbranih konj proti plačilu v gotovini, odpadajoče kolkovne pristojbine in 3% kupnine za krajevni in deželni zaklad za uboge.

Mrzenje do zauživanja hrane, kolecjanje in klejast okus kažejo na preobložen želodec. Zdravniške preizkušnje v ces. kralj. dunajski splošni bolnici so pokazale, da polkozarca naravne Franc Jožefove grenčiče že čez nekaj ur izprazni vsebino želodca brez bolečin in istočasno tudi boljše tek.

r Dobava. Vojaško oskrbovalno skladišče razpisuje dobavo 1000 stotov sena, 200 stotov stelne slame in 130 stotov posteljne slame od producentov proti ročnemu nakupu — takojšnji dobavi in plačilu v 7 enakih mesečnih obrokih od 10. avgusta 1911 do konca februarja 1912. Natančnejši pogoji so razvidni iz oklica, ki leži v omenjenem skladišču na vpogled.

o Ljubljanska okolica o

l Ježica. Ne z god a. Dne 21. avgusta se je Tereziji Dečman pri pomivanju steklenic ena v roki strla in se je znatno na roki obrezala. Morala je v bolnišnico.

l Dravlje. (Posledice ljubosumnosti.) Pred nekaj dnevi se je posestnik Pečnik vrnil iz Amerike v svoj rojstni kraj Dravlje. Doma je postajal mož vedno bolj ljubosumen na svojo ženo. Kmalu se je razvil med obema hud družinski prepir. V nedeljo je Pečnik v prepiru zgrabil za neko trdo stvar in udaril svojo ženo s tako močjo, da ji je izbil oko. Moža so zaprli.

l Vrbljenje pri Ljubljani. Pri kopianju utonil. 16letni Franc Rebolj se je šel v soboto popoldne kopat v Ižico. Pri kopianju je nenadoma zašel v travnato goščavje, ki se mu je ovilo tako okoli nog, da se ni mogel rešiti. V obupu je začel klicati na pomoč, toda k nesreči ni nihče slišal njegovega vpitja. Fant se je pri tem vedno bolj pogrezal in končno izginil pod vodo. Ker ga ni bilo domov, se je njegovemu gospodarju Alojziju Križmanu zdela vsa stvar sumljiva. Odšel je takoj proti Ižici, kjer je našel Franca Rebolja mrtvega v vodi. Ponesrečenec je stoji utonil. Odpeljali so ga takoj v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Franc Rebolj zapušča zelo revne starše, ki so prišli vsled izgube edinega sina v še večjo bedo in nadlogo.

l Iz Tomišlja. Nezaslišano. V nedeljo, 27. avgusta, je bil pri cerkvi oklican sledeči razglas: Županstvo občine Tomišelj naznanja, da so volilni listi na ogled; kdor hoče, naj jih pogleda, da ne bode rekel, da ni vedel. Drugi dan 28. so šli nekateri možje, da bi se prepričali, če so pravilno vpisani. A kaj so izvedeli? Župan je čisto utajil, da bi bil on dal to razglasiti in je odločno trdil, da to ni bilo oklicano. Ko so mu možje to dokazali, se je župan tako razburil, da je vsakega posebej prav po katoliško ozmerjal ter nekaterim take grehe očital, da so se navzočim kar lasje ježili. Ker so mu možje le oporekali, je njegova gospa izgovorila svojega moža s tem, češ da je bil Mrave pijan, da ni vedel, kaj razglašala. Ker so tudi to spodbijali, je župan mislil jih kar na kratko odpraviti s tem, da je zakričal: »Marš ven, to je moja stvar!« Nato je predlagal, da se obsodi vsak na 10 K globe, kar sta navzoča dva odbornika potrdila. Radovedni smo, kaj bode Mrave odgovoril in kaj bo c. kr. glavarstvo ukrenilo.

l Sadinja vas pri Sostrem. (Požar.) V ponedeljek zjutraj nekako okoli štirih je nastal ogenj pri tukajšnjem posestniku Škrjanu. Pogorelo mu je gospodarsko poslopje. Gasit so prišle požarne brambe iz Kašlja, Bizovika in Zaloga. Sluti se, da je zažgal kak ponočnjak, ki je prenočeval v skednju.

o **Dolenjske novice** o

d Iz Litije. (Posledica novega občinskega reda in klerikalnega terorizma.) Poročali smo svoječasno, kako je klerikalna stranka delala za občinsko volitev, pri kateri je seveda tudi zmagala, upamo pa, — da prvi in zadnjikrat. — Ko je bil dne 2. julija t. l. Kobilčarjev Jurče izvoljen za župana, ni vedel, kaj bi počel od samega veselja. To veselje je tako učinkovalo na njegove možgane, da je videl ljudi, ki so hoteli nastati, oziroma onesnažiti hišo njegovih staršev, katere je seveda kot dober in hvaležen sin takoj obvestil. Mati, poznavši svojega sina, ki nikoli ne laže, je torej takoj vse ukrenila, kar je potrebno za take slučaje. Mati, sin Janez in ne motimo se, če tudi rečemo Jurče (dokaz že objavljen protislovja) čakajo — čakajo — toda napadalcev ni in jih ni. Da pa bi ne bil zastoj njihov trud, izpraznili so pripravljene posode na prve mimoidoče ljudi. Cela zadeva bi bila morda ostala prikrita, ako bi bil Jurče hotel koj drugi dan poravnati škodo, storjeno na obleki. Jurče pa ne le, da tega ni hotel storiti, ampak je dotičnika, ki je prišel k njemu, še celo oštel, češ, zakaj ponoči okoli hodi. Jurče, ki je mislil, da se mu je prvi slučaj (da je kot župan, že enega lahko dobro oštel) dobro obnesel, si je zadovoljen mel roke. — Ko pa je izvedel, da ga dotičniki tožijo, je šel takoj v farovž, kjer so sklenili, da se Jurče in Kriše nemudoma peljeta v Ljubljano k Peganu in drugim klerikalnim prvakom. V Ljubljani se jima je najbrže reklo, da zadeva ni nevarna, da pa se Jurče izogne eventualnosti, priti ob čast, biti vsaj tri leta župan, je vendarle najboljšo, da vzame mati vse naše. — In tako se je zgodilo. Ko je bilo to že obče znano, smo napisali par člankov ter kritizirali materini čin, nad Jurčetom pa smo se zgražali, kako more kot krščansko vzgojeni sin kaj takega storiti in tirati mater v zapor. Pomagalo pa ni to nič, ampak so pustili, da je prišlo do razprave, ki se je vršila v soboto, dne 26. avgusta in pri kateri je bila mati obsojena na dva meseca strogega zapora, sin Janez pa na šest tednov. — Pomislite, ljudje božji, žena stara 60 let, pojde dva meseca v zapor. Ali se ne pravi to teptati v blato četrto božjo zapoved? Ali ima tak sin sploh kaj srca in sramu? Kaj pravite vi, gospod dekan k temu? Vsaj ste neposredno prizadeti, gre se ja za vašega župana, katerega je vaše dobro ljudstvo izvolilo iz zgolj strahu, kajti s čim vse ste jim grozili, menda še niste pozabili. Vašemu dobremu ljudstvu pa so se začele odpirati oči. — Začeli so uvidevati, da so prazne vaše grožnje in kam privede fanatizem in klerikalni terorizem. Zadnji »Domoljub« svari svoje ljudi, naj se ne družijo z liberalci, ako nočejo, da jih ne bo bolela glava. — Podle duše, kdo neki bolj

zlorablja dobro in nevedno ljudstvo, kakor vi! Zadostoval vam ni šmartinski župan Hostnik, katerega ste pripravili ob par tisoč kron, ampak dobili ste tudi Jurčeta. Temu ne boste gmotno sicer mogli veliko škodovati, pač pa ste mu pripomogli do slave, radi katere bo uboga njegova mati morala presedeti dva meseca strogega zapora. Ali vas ni sram. Da bo ljudstvo o tem izvedelo, za to bomo že mi skrbeli. V sobotnem »Slovencu« svari dopisnik Litijčane, naj ne napadajo Jurčeta in njegove »častivredne« matere, ker bi sicer bil primoran, obelodaniti stvari, ki bodo smrdele do neba. — Ta dopisun misli, da smo Litijčani njegovi paglavci tam kje iz Liberige in bomo pred njegovo grožnjo zlezli pod klop. Ne! Na razpolago smo, samo to prosimo, podpiši se, da te lahko primemo za tvoj grdi jezik. Pripravljene smo popraviti krivico, ako smo jo napravili Jurčetu in njegovi materi. Ponavljamo pa še enkrat, da so naša poročila do pičice resnična in ako ne, saj veste, kaj vam je storiti. Na razpolago imate vendar okrajno in deželno sodišče. Zadnje pa se vam je skoraj gotovo zamerilo, ker je obsodilo Jurčetovo mater. To, to smrdi do neba in da vam je to skrajno neljubo, vam radi verjamemo, toda zapomnite si pregovor: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade!

d Odprto pismo gospodu Franu Majdiču, kaplanu in predsedniku »Orla« na Vačah. Nek prijatelj mi je povedal, da me v zadnji številki »Domoljuba« — jaz tega študnega lista ne berem — pozivljate na neko odgovornost. Ker sem pa v »Slovenskem Narodu« z dne 1. marca l. 1910 in v »Slov. Domu« z dne 5. marca istega leta enkrat za vselej izjavil, da na neslanosti »Domoljuba« ne bodem odgovarjal, ostanem pri tem. Za edino kompetentno mesto, kjer bi se hotel z Vami dogovarjati, smatram sodišče. Ne domišljajte si pa, da me navaja k temu kakoršnakoli bojazen pred odgovornostjo vaše čislane osebe. Če pa od vas ni preveč zahtevano, bom pa še jaz vam staval neko uganko, na katero vam ne bo težko odgovoriti: Kdo je tisti, ki se ga v dopisih iz Vač v sleherni številki »Domoljuba« obklada s pritepenjem, pohajanjem in drugimi malo dostojnimi izrazi? Ako vam je znano, kdo je tisti dopisun, mi naznanite njegovo ime brez vseh ovinkov, da ga morem brez vseh ovinkov priporočiti kazenskemu sodišču v primerno kazen.

Rado Kozjek.

d Vače. Telovadni odsek »Sokola« na Vačah priredi dne 8. septembra t. l. na vrtu poleg gosp. Zarnika veliko veselico z javno telovadbo, srečolovom in prosto zabavo. Začetek ob 3. popoldne. Najvljudnejše vabimo, da se udeleži slavno občinstvo te za naš kraj in naše razmere jako pomembne prireditve v najobilnejšem številu. Pokažimo ta dan našim nasprotnikom, da se njihova pobožna želja, nas uničiti, ne bo izpolnila. Mnogo nasprotstva in podlih laži so nakupičili že v razne kleri-

kalne časnike z namenom, nam izpodkopati temelj sokolskega dela, toda mi stopamo vztrajno preko njih z blagim namenom, priti do zaželjenega cilja. Nadejamo se, da nas ta dan posetijo ne le bližnji, temveč tudi daljni prijatelji sokolske misli, kajti s tem nas boste podkrepili v težavnem delu za napredek in nam dali novih moči in poguma k nadaljni vztrajnosti napram bojaželnim sovražnikom. Torej dne 8. septembra vse v naš gorski trg Vače! Za okrepčilo in za veselo razvedrilo bo najboljšo preskrbljeno.

d Krka. Pri nas na Krki vršile se bodo v kratkem občinske volitve. Povodom teh izdala je večina sedanjih občinskih odborov neko tiskano okrožnico, v kateri se pojasnjuje volilcem gospodarstvo sedanjega občinskega odbora in pomen predstoječih občinskih volitev z ozirom na razmere, katere sedaj vladajo v naši občini. Okrožnica je prišla v roke tudi nekemu »izobražencu« klerikalne stranke. Ta je potem skrpeval neko okrožnico, katero pa jako previdno razširja med volilce. V tej okrožnici kar mrgoli samih laži, oziroma zavijanj resnice, kar kaže, da je nje sestavitelj skoro gotovo hodil k Lažnjivemu Kljukeu v šolo. Zdi se mi torej primerno, da nekoliko pojasnim to zadevo in razkrinkam vse laži po vrsti, kakor so v zadevni okrožnici navedene. 1. Neizpodbitna resnica je, da bode imel novoizvoljeni občinski odbor važno besedo v zadevi farovža; to pa vsled tega, ker bodo stroški zidanja novega župnišča z ozirom na vladajočo revščino, presegali davčno zmožnost občanov, odnosno faranov. Res je sicer, da dela farovž cela fara; kje pa se nahaja občina Krka, mar ne v krški fari?! Ako nima občina, odnosno občinski odbor nič pri tem govoriti, čemu je pa potem došlo občinskemu odboru, odnosno županstvu, vprašanje, je-li občinski odbor zadovoljen z zidanjem novega župnišča in kako in na kak način naj se pokrijejo zadevni stroški ali naj se dela s tlako ali brez nje!? »Volilnemu odboru« tedaj svetujemo, naj si preskrbi odlok e. kr. okrajnega glavarstva v Litiji z dne 17. junija 1908, št. 10.353, ga pazljivo prečita in potem šele govori. Komu gre za žep, naj pa povpraša občane in uverjen sem, da ne bode vesel tega odgovora. — 2. Res je, da je vprašanje glede zidanja novega župnišča že rešeno, kakor je to v zadevni okrožnici že omenjeno; ni pa rešeno vprašanje, na kak način se bodo stroški pokrili. Z ozirom na revščino faranov, katero bode državna oblast morala upoštevati, je pa skoro toliko kot gotovo, da se stroški v toliki množini ne bodo mogli naprtiti ubožnim faranom. V tem pogledu bode imel občinski odbor posvetiti svojo skrb temu, da občani (farani) v tem slučaju ne bodo prehudo obremenjeni. Ker pa odpadejo glasom razsodbe e. kr. okrajnega glavarstva v Litiji z dne 4. julija 1908, št. 11.282, vsi konkurenčni obvezanci razen patrona in faranov, pokriti bi mo-

rali tedaj vse stroške razen tangente partrona v znesku 6120 K, farani sami. Tega menda tudi vaša okrožnica ne bo mogla utajiti. Sicer pa, če je zadeva zaradi župnišča že odločena in ni nobene pomoči več, čemu se pa nasprotna stranka in nje voditelj tako pehajo pri predstojajočih občinskih volitvah!? Ali mar ne kaže ves vaš napor, zakaj vam gre? Ne imejte torej občanov za tako neumne, da bi ne spoznali vaših namenov. — 3. Račun, koliko bode moral kdo plačati v tem slučaju za župnišče, pa lahko vsak šolar naredi, ako le ve, koliko bode veljala stavba in koliko plačujejo vsi farani, odnosno vsak posameznik direktne gavgave. Za to ni potreba niti meni, niti drugim nobenega »dohtarja«. Ali bo dala in koliko bo dala država podpore poleg obljubljenih tangente, pa menda tudi pisec omenjene okrožnice ne ve. Po mojem mnenju najbrže nič, in to vsled tega, ker ni v to obvezana po zakonu in ker rabi denar v druge bolj potrebne namene kakor je zidanje novega župnišča na Krki. Da bi se pa z zavlačevanjem stavbe naredila fari kaka škoda, naj gre pravit nezrelim otrokom, ne pa ljudem, kateri vedo, koliko stanejo dandanes javne stavbe in še v tako velikem obsegu. Smelo trdim, da bode stavba novega župnišča provzročila toliko stroškov, da bode morala oblast upoštevati protest občinskega odbora proti taki obremenitvi faranov, odnosno občanov, in da bode vsled tega stavba novega župnišča, na stroške faranov, onemogočena. Da bi bila pa že kaka podpora zagotovljena od katere strani, vam ne bode nikdo verjel, dokler ne poveste, koliko in od katere strani. Sicer pa ne bode imel občinski odbor nobene moči braniti zidanja novega župnišča, ako se bo to naredilo s podporami itd. Čemu pa potem tak napor? — 4. Glede zidanja društvenega doma moram pripomniti, da se to v naši okrožnici ni trdilo in da ni nikdo prejel kakega zadevnega navodila iz Ljubljane. Strah ima pač velike oči. — 5. Ravnotako je glede dveh oseb, katerih niste postavili v odbor. Kar se pa tiče zaslužka, naj bi pa Kljukec o tem kar lepo molčal, saj pač vsakdo ve, komu gre za zaslužek, oziroma za lastno korist. Koliko se je pridobilo, je natančno vpisano v naši zadevni okrožnici na podlagi občinskih blagajniških dnevnikov. Svoječasno nabrani denar za muljavsko šolo se bode porabil v tekočem letu za občinske potrebe, vsled tega so se občinske naklade v tekočem letu tako zelo znižale (9%). Glede dolga 1000 K pa moram pripomniti, da ta sedaj pravzaprav še ne obstoji, ker ni še narejen šolski vodnjak i. dr., za kar je bil proračunjen omenjeni znesek. Sicer bomo pa dotične račune kje drugod pregledali; o tem smete biti uverjeni. Da bi šlo v žep »nekemu« 900 K, je pa grda laž in naj le pride lažnjivec pogledat občinske blagajniške dnevnik, da bode videl, v katere namene se je denar porabil. Podrobni račun se pa v okrožnici zaradi tega ni na-

vedel, ker bi ta potem postala preobširna in vsled tega predraga. Glede »prijorjene« državne podpore v znesku 1600 K so občani že izrekli svojo sodbo, kakor tudi glede razdelitve ostanka in bodo dali določnejši odgovor še na dan volitve. Železnica in vodovod, katera prideta na površje samo in vselej le ob kakih volitvah, je pa tako obrabljeno agitacijsko sredstvo, da se mu vsakdo smeje, ker dobro ve, kam pes tace moli. Končno vprašamo avtorja okrožnice: »Krščanski volilci!« čemu se ni pod svoj sestavek podpisal, ako govori resnico in čemu je skoro v vsaki okrožnici prečrtana številka 200 K in s svinčnikom vpisano 2000 K? Avtor ima svoj poseben vzrok, da se ne podpiše, in ta vzrok je vsem dobro znan; o tem naj bode uverjen, kakor naj bode tudi uverjen, da njegova okrožnica ne bode dosegla zaželjenega uspeha vkljub tako nasilni agitaciji. Strašilo »liberalci« je pa samo za otroke in popolnoma nevedne ljudi, ki bi se drugače ne dali pregovoriti; da pa občinski odbor v verskih stvareh nima ničesar govoriti, je pa menda že vsakemu otroku znano; škoda torej vsake besede o tem. Pač bi pa priporočal nekaterim agitatorjem nasprotno stranke, da pri agitaciji uporabljajo le zakonito dopustna sredstva, ker bomo sicer poskrbeli, da bo prišel vsak prestopek ali pregrešek pred sodišče, tako da krivec sigurno ne bode mogel uiti zasluženi kazni in naj bo ta kdorkoli. Mislím, da se razumemo.

d **Dragatuš.** Naš župnik opira v 29. in 30. številki »Domoljuba« svojo zamorsko kožo. Ker nas pozivlja, naj mu povemo, kdaj je bil sodnijsko kaznovan, mu odgovorimo, da je bil ne prvič in ne zadnjič **25. junija 1911** pri okrajnem sodišču v Črnomlju radi častikraje na teden dni zapora, odnosno 50 kron denarne globe. Zastopniških stroškov je pa plačal čez 50 kron. Kar pa piše radi opustitve ene maše ob nedeljah in praznikih, je pa navadna nesramnost. Župan Mušič naj bo kriv, da on noče imeti dveh maš? A župnik je mašo opustil ravno **eno leto preje, predno je bil Mušič izvoljen za župana.** Župnik Novak in vsi njegovi predniki od Moharja naprej so neopravičeno pobirali od vsake hiše po **40 krajcarjev** kot priboljšek h kaplanovi beri. Niti kaplanu ne bi bil primoran kak kmet dati omenjeni znesek, ker ni za **nobene pogodbe**, kar so najstarejši odborniki pri skupni seji potrdili. Kaplana ni bilo, a vsak župnik je pobral in sedanji župnik tudi pobira **kaplanovo biro** in še zraven 40 kr. kot priboljšek za kaplana, katerega niti nimajo. Ali se ni tu krivica godila že itak revnemu kmetovalcu? Seveda so se ljudje temu upirali ter ob priliki pobiranja kolekture odrekli priboljšek kaplanu, katerega niso videli. Zviti župnik pa vloži prošnjo na občinska odboja, naj mu dovolita imenovani prispevek, **ker ima dve maši ob nedeljah in praznikih.** Ker so mu to možje odbili, je bil ogenj v

strehu. Opustil je mož eno mašo tako, da je radi razsežnosti fare skoro polovica faranov brez maše. Spoznal je mož, da se je prenaglil. A požreti svoj lastni pljunek, je težko. Lisjak je izkuhal novo juho. Pozval je prejšnjega župana javno s prižnice, naj se zaveže, da ne bodo fantje hodili na kor, pa bo imel dve maši. Ljudje so se samo smejali in vpraševali, kaj ima župan na koru opraviti. Župnik je izprašal svojo vest ter prostovoljno imel dve maši samo ob praznikih do občinskih volitev. Pri teh je bil pa mož tepen, dasiravno je imel shode po vseh vaseh. Novoizvoljeni župan mu ni bil po volji, kako še maščevati nad njim? Nahrulil je župana javno s prižnice, ne da bi ga preje obvestil pismeno ali ustmeno, naj se zaveže, da ne bo godbe in ne plesa v občini, pa bo imel dve maši. Ker pa je ljudstvo prepričano, da je edina in najbolj neprijetna godba takrat, ko fajmošter na prižnici zabavlja, ples pa takrat, kadar obrški krojač fajmoštra radi obrekovanja pošteno v roke vzame, je zopet ostal svojeglavnež na cedilu, a farani ne morejo zadostiti po krivdi župnikovi svojim verskim dolžnostim.

d **Št. Rupert.** V pomoč zatiranim slovenskim otrokom ob mejah in ubogim pogorelcem v Mokronogu priredi šentrupertska Ciril - Metodova podružnica **zabaven sestanek** vseh domačih in okoliških zavednih Slovencev, katerim bije srce za trepečega brata. Vabi se vsakega, da pride v **nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob 3. popoldne** na vrt ali v prostore gostilne g. Freliha v Št. Rupertu. V razvedrilo se podaja: 1. Igra: Mutasti muzikant (burka v enem dejanju). 2. Srečolov. 3. Šaljivi prizor: Kako se delajo in kuhajo dobri struklji. 4. Trgatev na Dolenjskem. 5. Šaljivi prizor: Eno uro v ljubljanskem rotovžu, ali občinska volitev po novem sistemu. — Pred, med in za navedenimi točkami godba in prosta dobrovoljna zabava. Lačni in žejni najdejo obilo utehe, žalostni dobrodejno razvedrilo, bolni okrepčujočo kopel. Nagajivim je na razpolago koriandoli. — Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

d **Z Vrha pri Vinici.** Tukajšnji občinski odbor je enoglasno izvolil dne 25. avgusta učitelja Frana Juvanca častnim članom. Mož je bil vedno naprednega mišljenja ter je služboval na Vrhu 24 let kot vzoren učitelj. Ustanovil nam je kmetijsko podružnico in kmetijsko hranilnico, ter bil več let občinski svetovalec in tajnik. Ko odhaja v Mirnopeč kot nadučitelj, mu želimo, da živi in deluje še mnogo let v korist svojega naroda in v slogi in ljubavi, kakor je živel med nami.

d **Tomažja vas.** Požar 25. avgusta okoli pol 11. dopoldne je pri nas izbruhnil požar. Pred skednjem Alojzija Novšaka je pričela goreti nakopičena slama iz dozdaž še neznanega vzroka ter je bila naenkrat v ognju tudi streha skednja in hleva. Edina gospodinja, ki je bila doma, je hitela v hlev izganjat živino; pa je bilo že prepoz-

no. Goreča streha je že padla na tla ter ji zapirala izhod. Komaj se je še rešila vsa opečena; živina pa je ostala v hlevu in zgorela. Ženo so hitro odpeljali v bolnišnico v Novo mesto, če bo še kaj pomoči. Gospodarja pa še doma ni bilo. Le hiša z opeko krita je ostala, drugo je vse zgorelo. Vsled silne suše se je ogenj hitro širil od poslopja do poslopja, tako da je v teku pol ure bilo okrog 20 gospodarskih poslopij v ognju. Požarne brambe iz Bele cerkve, Škocjana, Št. Jerneja, Št. Petra in celo iz Novega mesta so neumorno gasile, dokler ni zmanjkalo vode, da so omejile požar ter tako obvarovale nesreče ostali del vasi. Ponesrečencem je zgorel ves že spravljeni živež, tudi krompir, drugega jesenskega pridelka bo pa vsled dolgotrajne suše itak malo; uničena je pa tudi vsa krma. Eden izmed pogorelecev, Mehak, pa celo ni bil nič zavarovan. In temu je vse zgorelo.

d Št. Vid pri Zatični. (Z vlaka je skočil.) Martin Božič, doma iz Broda pri Novem mestu, ima padavico in je slaboumen. Zato so ga hoteli poslati v blaznico in mu dali za spremljevalca kandidijskega policaja Petriča. Med vožnjo od Št. Vida proti Zatični je Božič skočil z vlaka. Zlomil si je obe nogi, roko si je pa zvil. Nato so ga, namesto v blaznico, peljali nazaj v kandijsko bolnišnico.

d Krško. (Smrt v Savi.) V nedeljo, dne 27. avgusta je utonil pri kopanju v Savi kapucinski sluga Franc Kotanjšek. Mrtveca še niso našli.

d Leskovec. (Težka nezgoda z vozom.) Dne 24. avgusta se je peljal Vinko Arh s parom konj s šentjernejskega sejma domov v Leskovec. Pri Dolenji Prekopi se konja splašita ter prevrtneta voz z Arhom vred. Voz in moža sta vlekla precej daleč. Arh je dobil tako težke poškodbe, da so ga drugi dan sejmarji prepeljali domov nezavestnega. Prvo pomoč mu je dal še isto noč dr. Trenc. Drugi dan je došel iz Ljubljane še dr. Šlajmer, ker so poškodbe zelo nevarne.

o Gorenjske novice o

g Iz zapadnega kota Poljanske doline. Še nam je živo v spominu, kako so za časa zadnjega volilnega gibanja agitirali naši dušni pastirji po cerkvah za svojega kandidata Čoča. Obljubovali so kmetu vse dobro, če bodo volili Čoča za poslanca. Zdaj so pa volitve končane, poslanec je Čoč — za kmeta se pa nihče več ne zmeni. Gospodje po farovžih si pa mislijo, kaj nam mar zdaj kmet, samo da je volil. Zdaj ti gospodje ne vidijo, kako nas kmetovalca stiska revščina, ko uničuje neznosna suša vse jesenske pridelke. Za časa volitev so slišali dve uri daleč muho brenčati, zdaj pa ne slišijo, kako ubogi kmet zdihuje, ko gleda svoja osušena polja. Vse je uničeno. Kmet mora živino prodajati, ker nima dovolj krme in ker mora plačati davke. Čoč se pa smeje, ker vleče mastne dijete kot

državni poslanec in sicer zato, ker nič ne dela. Toda videli boste, da bo tudi kmet izpregledal. In tudi vam bo kupil očala, da boste videli, da ni ves svet zavrit v vaše halje. Zdaj vas pozivljemo, storite svojo dolžnost. Čoč naj dokaže, da ne vleče zastoj mastne poslanske plača. Pozivljemo tudi vse merodajne kroge, naj nam priskočijo na pomoč. Zakaž se županstva ne ganejo, če že poslanec pase lenobo. Najboljše je pa, da se kmetovalci sami zberemo in združimo in glasno povemo, da nismo samo za to na svetu, da plačujemo davke, temveč da imamo tudi pravico zahtevati, da se nam v slučaju nesreče pomaga.

g Iz Moravč. Velika pevška in gasilna slavnost dne 20. avgusta se je sijajno obnesla. Prihitelo je ta dan v Moravče 14 pevskih in gasilnih društev. (Klerikaleci ne znajo šteti.) Sprevod je bil krasen. Čez tisoč ljudi je bilo na veselici. Slavnostni govor g. Adolfa Ribnikarja je očaral ljudstvo. Na stotine ljudstva je stalo pred »Zadružnim domom« ter z navdušenjem pozdravljalo in pritrjevalo govorniku. Govornik je pozdravljalo tuja društva ter razložil pomen te velike slavnosti. Prava slovenska narodna pesem zadonela je v Moravčah pred 20 leti ter doni danes veličastno po lepi Moravški dolini. Gasilno društvo obhaja desetletnico svojega obstanka in človekoljubnega delovanja v moravški dolini. Najpomembnejša slavnost ta dan bila je otvoritev »Zadružnega doma«. To je dom, ki krasí moravški trg, dom, ki je sad trudapolnega, nad 20letnega dela, dom, ki si ga je postavilo delavno moravško prebivalstvo. Posojilnica, lastnica te stavbe, prinesla je moravški dolini blagostanje in napredek. Vsak delavec ima svoje zavetišče. Delavec, voditelj, ki je ustanovil in delal pošteno nad 20 let na polju prosvete, ima danes ponos, ki se vzbuja v njegovi duši, ko gleda sad svojega dela. Sad je čist in zrel in niso ga mogli uničiti in ga ne bodo uničili črvi, ki sesajo ljudstvo in hočejo požreti vse, kar jim je na poti v njihovem blatu. Slavnostni govor je bil končan in ljudstvo je navdušeno in obenem ogorčeno na prihajajoča, ki se je drznil v svoji duhovski obleki s svojo blagoslovljeno roko sejati razdor in prepir med moravškimi farani, izražalo glasno svoja čustva, da je odmevalo po moravškem trgu: »Živel, živel še mnogo let g. Toman!« Mirno in iskreno je pozdravil nato g. Toman ljudstvo, ki je imelo oprte svoje oči v njega in kojega sreča so vzdigovala k njegovemu. Marsikatero oko je bilo solzno od čuvstev, ki so navdajala človeka ob koncu govora. Zaigrala je godba in navdušeno je ljudstvo hitelo se veseliti in zabavati na veselični prostor. Petje se je razlegalo daleč naokrog ter odmevalo ob prijaznih moravških hribih. Ljudstvo se je zabavalo ter pozno v noč odhajalo na svoje dome z veselimi srcem in prijetnim spominom.

g Iz Moravč. (Mašon.) Če človek hodi po svetu, marsikaj zanimivega izve.

Tako sem se slučajno sešel z nekim župnikom, ki pa že uživa svoj pokoj. Gostobeden in odkritosrčen je bil. Med drugimi pomenki je prišla tudi govornica na maše. »Kaj pa stori duhovnik, če ima opraviti tik pred smrtjo še dosti maš?« ga vprašam. »Ali jih da drugim svojim tovarišem, ali pa jih opravi kar naenkrat,« mi odgovori župnik. — »Kako je to mogoče, da jih opravi kar naenkrat?« vprašam začudeno. — »To je zelo enostavno,« pravi župnik. — »Tudi če jih je dve ali tristo?« — »Če jih je še toliko. Kar bere »mašon«; pa je opravi vse maše, kolikor jih še ni bral.« — »Pa zasluži kar štiri do petsto svetlih kronc naenkrat?« mu porečem. — »Tako je!« reče župnik smehljajoč ter se pogladi po debelem trebuhu. — Taka je kupčija z mašami. Daš denar za mašo, pa jo morda opravi tvoj župnik z »mašonom« ter v kratkem času tridesetih minut zasluži ogromno vsoto. — Sicer ima pa popolnoma prav, če so ljudje tako neumni, da polnijo s svojimi žalji nikdar polno malho nenasični duhovščini. — Pamet! Pamet!

g Stražišče pri Kranju. Obolen za pasjo steklino. Pri nas je obolen Šuštarjev France za pasjo steklino. Pred dlje časom ga je v Bitnjem ugriznil stekel pes.

g Stražišče pri Kranju. Obesil se je. Dne 21. avgusta se je žena mesarja Florijana Šilar zaradi neke malenkosti sprla svojo taščo ter jo tudi nekaj osuvala. Ko je zvečer Florijan Šilar domov prišel, tožila mu je mati, da je njegova žena proti nji surovo postopala. Razjarjen vsled tega je dal Florijan Šilar ženi par zausnice, narkar ga je tudi njegova žena z neko trdo rečjo nazaj udarila. Ko so za ta spor starši Šilarjeve žene izvedeli, prišli so na njegov dom ter zeta pošteno ozmerjali. Tem psovkam se je odtegnil Šilar s tem, da se je vrnil v svojo hišo. Drugo jutro je še krmil svojega konja, ob pol 7. zjutraj pa ga je našel 6letni sin Tinče v hlevu obešenega. Vsi poizkusi ga zopet oživiti so ostali brezuspešni. Truplo so prepeljali v šmartniško mrtvašnico.

g Spodnja Besnica. (Požar.) V soboto se je vnela slama na svinjaku in na dvorišču tukajšnjega posestnika Ivana Škularja, po domače pri Prekuhu. Ogenj je hitro pograbil hišo in vsa gospodarska poslopja. Zgorela sta dva prašiča, vse stavbe in mnogo drv. Škoda znaša 10.000 kron, zavarovalnina pa samo 4000 K. —

g Begunje pri Lescah. (Gozdni požar.) Gozd na Kisovcu je že 14 dni v ognju, ki se hitro širi na vse strani. Zažgali so baje pastirji, ki so kurili kres ter niso potem ognja zadostno pogasili. Tukajšnji župan je šel pred tednom na lice mesta in se je vrnil, ne da bi kaj ukrenil, da bi se ogenj vsaj omejil. Županov najboljši prijatelj, predstojnik gospodarskega odseka pa se je izrazil: »Saj bo itak kmalu dež, pa bo vse pogasil.« Pribijemo, da sta oba moža fanatična klerikaleca.

o Notranjske novice o

n **Telovadno društvo »Sokol«** v Logatecu priredi v nedeljo, dne 10. septembra t. l. veliko ljudsko veselico z javno telovadbo na vrtu hotela »Kramar« v Dol. Logatecu. Ker so predpriprave in splošna oskrba v rokah neumornih bratov in bodo baje nastopile tudi vrle telovadke iz Postojne, je upati na veliko udeležbo, osobito, ker bodo zastopana tudi sosedna bratska društva. Pod vodstvom gosp. kapelnika Mazija bo sodelovala priznana »Mestna godba«, tako da bo preskrbljeno za vsestransko zabavo. Torej v nedeljo, dne 10. septembra vse v napredno - zavedni Logateci! Na zdar!

n **Iz Logateca.** Poročil se je gosp. Ivan Jerina z gđc. Marijo Novak. — Vrlemu Sokolu in nevesti je pevski odsek »Sokola« zapel podoknico. — Nagla smrt je dohitela Rudolfa Čateža, pekovskega pomočnika iz Kranja. V torek zjutraj so ga dobili v nezavesti ležečega tik glavne ceste, še isti dan dopoldne je izdihnil. Ker se je pri njem pogrešalo denarja in žepno uro, se je domnevalo, da se je nad njim izvršil roparski napad, toda obdukcija je dognala, da je bil nesrečnež žrtev alkohola.

n **Postojna.** Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda, ki ima dne 8. septembra popoldne ob 3. veliko veselico v Postojni pri »Kroni« v korist novi družbini tržaški šoli, je izposlovala, da bodo posetniki te slavnosti mogli v jamo proti **znižani** vstopnini 1 K, in sicer pojdejo vsi posetniki v jamo skupno ob pol 11. dopoldne. Ker je vstopnina v jamo druge dni 3 K in letos ni bilo na Vel. Šmaren običajne jamske veselice z **znižano** ceno, bode gotovo za marsikoga iz Reke, Pulja, Ljubljane, Trsta in Gorice kazalo, da ta dan pride obiskat jamo, popoldne pa veselico. Vstopnice po **znižani** ceni se bodo dobile le v hotelu pri »Kroni«.

n **Stara Vrhnika.** Ne z g o d a. Jože Rode, sin tukajšnjega posestnika, je peljal na Vrhniški cesti prazno trugo domov, napoti pa se je vsedel vanjo neznan človek in ker je bil težak, se je truga prevrnila in Rodeta na glavi težko in nevarno poškodovala.

n **Dolenja vas pri Cirknici.** U t o n i l a je. Tu je utonila dekla Ivana Govekar. V sredo so jo potegnili mrtvo iz potoka. Ker je imela padavico, mislijo, da jo je pri pranju vrgla božjast in vsled tega padla v vodo.

n **Cerknica.** (Žrtev vojaškega streljanja.) Dne 25. avgusta je streljal pešpolk št. 97 ostro na streljišču v Bezuljaku. Vas Dobec, ležeča nekoliko na desno od cilja krogel, zraven pa še za hribom, je vedno izpostavljena nevarnostim krogel. In res se je ta dan zgodila nesreča. Posestnikova žena Ana Katern iz Dobca št. 3 je šla oddaljena kakih deset metrov od stanovanja na vrt iskat nekoliko hrane za prašiče. Krogle je, kakor je pozneje iz-

javila, sicer v veliki razdalji slišala žvižgati, a naenkrat prileti krogla v vrat, ga prodre ter pade v oddaljenosti par metrov v zemljo. Nesrečnica je bila takoj nezavestna. O nesreči se je bilskoma izvedelo, vojaki so ustavili ogenj in zdravnik ji je podelil prvo pomoč. Obvezali so jo za silo in revica je morala čakati v velikih mukah drugega dne, da se je izvršila komisija. Prepeljali so jo v bolnišnico in je le upati, da okreva.

n **Stari trg pri Ložu.** Toliko nesrečnih novic, kot se jih je pripetilo ta teden v naši ložki dolini, se jih menda še ni od turških časov. Vsak dan se izve kaj zanimivega. Cela dolina je postala nekam oživljena. Za dvema smrtnima nesrečama je prišel na vrsto še vlom in tatvina. Nekemu do zdaj neznanemu potepuhu se je posrečilo pretekli teden v noči od četrtega na petek vlomiti v Vilarjevo trgovino v Pudoču. Vlomilec se je splazil najprej skozi okno v gostilno, od tod pa skozi vrata v trgovino. Znana mu je morala biti dobro vsa hiša in tudi ponarejene ključke ali vlomilne vetrihe je moral s seboj imeti, sicer se mu ne bi bilo tako lahko posrečilo priti skozi zaklenjena vrata v trgovino. Tu je pogledal seveda najprej po denarju, a ker ga v predalu ni več dobil nego 15 kron, se je spravil nad železno blagajno. A vse vlomilčevo vrtanje in praskanje je bilo zastoj, blagajna se ni ydala njegovim vitrihom. Ker pa s samo 15 K ni hotel oditi, se je polastil še raznega blaga, kakor nekaj parov čevljev in sukna, v vrednosti sto kron. Ko se je torej dobro z vsem preskrbel, jo je zopet nemoteno neznan kam popihal, kakor je prišel. Vlom je opazil g. Vilar šele zjutraj in je celo zadevo naznanil takoj loškemu orožništvu. To je bilo takoj na nogah in ukrenilo vse potrebno za sledjo vlomilca. Ko je orožništvo zaslalo nočnega čuvaja v Pudoču, je ta nekaj pravil, kako je videl nekega neznanca lesti skozi Vilarjevo okno, da ga pa ni hotel motiti, ker je mislil, da gre k puncji v vas. Drugič bi svetovali takemu nočnemu čuvaju, naj se take neznanee, ki hodijo k dekletom skozi okno v vas, rajše malo bolj od blizu pogleda, da bo orožnikom omogočil zasledovanje.

n **Idrija. Nesreča.** Malone na smrt je ponesrečil v rudniški žgalnici pri mazaču strojev F. Koler. Ko je stal na lestvi med kolesjem, ga je to prijelo in vrtilo okoli osi, da je bil ves potolčen.

n **Idrija. Samomor.** V četrtek, dne 24. avgusta t. l. ob pol 7. zjutraj je opazil vpokojeni rudar L. Božič poleg Idrijece blizu rudniške žgalnice moški klobuk in na njem tri ključke. To mu je vzbudilo sum, da pogleda v vodo in vidi v tri metre globoki vodi klečati osebo. Božič je takoj obvestil orožništvo in županstvo. Utopljenec je rudar Tomaž Kogej, ki je bil dlje časa ločen od svoje žene; za svoje tri otroke je moral plačevati mesečno 32 K. Mož je bil dober delavec, le nekoliko vdan pijači. V

smrt so ga pognale žalostne družinske razmere. Kot rudar si ni mogel toliko prislužiti, da bi plačeval ženi omenjeno vsoto in posebej še hrano za se.

n **Iz Knežaka pri Št. Petru.** Velika ljudska veselica, ki jo je priredilo »Prostovoljno gasilno društvo v »Knežaku« v nedeljo 27. t. m., je uspela nad vse krasno. Vkljub klerikalni protiagitaciji je dospelo na veselico ogromno ljudstva iz vseh bližnjih krajev. Kmalu popoldne so začeli prihajati gostje iz Št. Petra, Ilirske Bistrice in Herpelj. Okoli štirih je bil ves veselčni prostor poln ljudstva. Prišli so tudi Sokoli in Sokolice iz omenjenih krajev, ki so iz prijaznosti pomagali sodelovati pri veselici in ki so s svojimi dobro uspelimi vajami zelo navdušili pivško ljudstvo. Tudi domače pevsko društvo je prav izvrstno izvajalo nekaj pevskih točk pod spretnim vodstvom g. nadučitelja Češnika, ki zasluži vso pohvalo kot delavni načelnik »Gasilnega društva«. Veliko zanimanja je vzbudil srečolov med kmetskim ljudstvom, ki je v dobri pol uri pokupilo 1500 listkov. Posebno navdušenje pa je izzval ples ob zvokih godbe herpeljskega sokolskega društva. V paviljonih so pa prodajale nekatere kneške gospe in gospodične izvrstno kapljico in jestvine, da si je vsakdo privezal dušo. Kakor rečeno, je veselica izpadla imenitno in ljudstvo na Pivki se je bode dolgo spominjalo. Narodna misel se je začela tudi tu probujati, začelo se je svitati med kmetskim ljudstvom, ki je začelo spoznavati resnico in ceniti pomen požarnih bramb. Sicer se tudi tu, kakor drugod, nahaja nekaj takih ljudi, ki ne znajo drugega nego zabavljati čez požarno brambo, seveda pod pritiskom župnika. Toda vse župnikovo rotenje in njegova protiagitacija ni pomagalo. Ljudje so si mislili: Gospod fajmošter, le ostanite doma, mi gremo pa rajše na veselico! In tako se je tudi zgodilo. Gasilno društvo v Knežaku, ki je še le v povojih, je lahko veselo in zadovoljno s tako krasno uspelo veselico, ki mu naj daje poguma za bodoče delo. Tudi Sokoli in brhke Sokolice so zasejali kal navdušenja med naše ljudstvo, ki do zdaj še ni imelo prilike videti njihove telovadske izurjenosti in discipline. Torej naprej, na delo!

Po slovenskih deželah

š **Sjele.** Ogenj v romarski cerkvi. V tukajšnji romarski cerkvi je ob žegnanju izbruhnil med mašo ogenj, vsled česar je nastala velika zmešnjava. Vneli so se namreč venci, s katerimi krasi romarji kipe in podobe v cerkvi. Ljudje so prestrašeni drli iz cerkve ter je bilo pri tem nekaj žensk težko ranjenih. Nekaterim pogumnim možem se je posrečilo pogasiti požar, ki pa je vkljub temu poškodoval oltar.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilni račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem
zadružnem
domu ➔

v lastnem
zadružnem
domu ➔

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa **81,116.121 kron 11 vin.**

➔ upravnega premoženja **20,775.510 kron 59 vinarjev.** ➔

Obrestuje hranilne vloge po **4½%**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **kron 20,000.000.**

Posojuje na zemljišča po 5¼% s ½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

»Dela ti ne bo manjkalo,« ji je naznanila takoj po pozdravljenju. »Videla si v sobi, koliko je šivanja; tam nam boš pomagala. Idiva gledat!« Poklicala je žensko iz sobe, da je mešala jed in skozi stranska vrata obe plemkinji vedla na hodnik, na katerem sta bili dve sobici, doslej še odprti, ker ni bilo še podbojev.

V nepresvetlo sobico poleg kuhinje je vedla sestra Ana gospo Zdeno in ji naznanila, da bo tu spala z nje hčerjo Ivano. Pokazala ji je grobo posteljo in na sami zemlji napravljena ležišča. Povedala ji je tudi, da v skrinjo poleg stene lahko spravi plašč in kar je še sicer prinesla seboj. Ko sta stopili ven, je sukunarjeva žena postala na pragu druge kamrice in s pripomnjo, »da nas vse izpoznaš!« vstopila vanjo.

Nehote je gospa Zdena postala na pragu in se branila vstopiti. Njej nasproti ob leseni steni je na nizki postelji ležal mlad mož. Skozi malo, v tram vsekano okence je v ozkih pramenih padala luč na njegovo ležišče in nanj. Sicer je bilo v vsem prostoru tema. Ta blede, suhi, očitno bolelni mladi mož, ki so mu črni, kodrasti lasje v neredu padali na čelo in ki mu je okoli upadlih lic poganjala črna brada, je ležal do pasu zavrt v odejo. Opiral se je na levo roko in čital iz debele knjige z gostimi črkami, levi rokav na prsih odpete srajce, mu je zdrknil nazaj.

Ni vedel, da je mati vstopila, tudi ni takoj opazil gospe Zdene, niti za njo stoječe stare gospe. Nepremično je bilo vse, njegovo rumenkasto, pod ličnimi kostmi nekoliko upadlo lice, tudi povešene veke se niso premaknile. Oči so mu bile vprte v debelo, v težko usnje vezano knjigo. Šele, ko se je mati sklonila k njemu in se mehko doteknila njegovih kodrastih las, je privzdignil glavo in pri tem mu je ušel pogled tudi k vratom.

Globoko vdrte črne oči s posebnim, ostrim bleskom in sanjavim izrazom so počivale na mladi plemkinji. Ko so se mu usta nehote nekoliko odprla, so se izpod majhnih črnih brk zasvetili beli, zdravi zobje.

»Kako ti je?« je mehko vprašala suknarica.

Mladi mož je molčal.

»Ali hočeš vode, ali bi rajši kaj jedel?«

»Ne skrbi za telo,« — odgovori mladenič na kratko, in ne da bi mater pogledal, dostavi:

»Kdo je prišel s teboj?«

»Sestra Katarina in neka nova sestra, sestra Zdena z gvozdenke graščine. Prišla je k sestram vdovam,« je mehko in potrpežljivo odgovorila zastavna ženska, ki se je ob bolnem sinu omečila. Sin je gledal predse in govoril s potrptim glasom:

»Vdova? Ali je Judita? Prišel je Asur; s hribov je prišel v sijaju svoje moči. In Ozija in svečeniki mesta Betalije so rekli Juditi — —«

»Ali si čital ravno o njej?« je vprašala mati.

»Ne,« je nakratko odgovoril mladenič, nejevoljen, da ga motijo.

»O čem si pa čital?«

»Kako so židje gradili zid,« je odgovoril sin in namršil svoje goste, črne obrvi.

»Knjigo Nehemije,« je dostavila suknarica. Sveto pismo ji je bilo dobro znano in odkar so Hus in zlasti odkar so duhovniki Bidlinski, Pšenička in drugi pri njih stanovali in se skrivali, je ta knjiga pri njih hiši postala družinska knjiga in nje edini, najdragocenejši in najsvetejši zaklad.

Sin pa ji ni odgovarjal več. Sklonil je glavo, si z dlanjo podprl glavo in zopet gledal v knjigo, kakor bi ne bilo nikogar zraven. Gospa Zdena je medtem že stopila nazaj na hodnik. Gnil jo je pogled na mladega, goreče pobožnega moža, in sočutno je poslušala mater, ko ji je pripovedovala o njem, da je bil dolgo bolan in da sedaj ozdravlja; največja tolažba, da mu je sveto pismo.

»In kaj misliš, sestra, kaj je zahteval, ko ga je pustila vročina in se mu je povrnila zavest?« je dostavila mati, ko sta stopali s temnega hodnika v svetlo lopo, kjer so sedele ženske. »Iz hiše naj ga prenesemo v bolnišnico med brate, tam da bo ležal. Komaj smo ga zadržali tu. Še sedaj mu to teži srce.«

Ko so omenili bolnišnico, je postala gospa Zdena pozorna. Hotela je vprašati za njo, ali v tem trenutku so se začuli na dolgo zategnjeni zvoki trobent, ki so se ponovili še dvakrat.

Ivana se je dvignila od dela, pohitela ven, pa se je kmalu vrnila iz novico, da so prišli novi bratje in sestre.

»Idi tudi ti, sestra!« pravi suknarjeva žena odločno, skoro zapovedujoče gospe Zdeni. »Spremljala te bo Ivana, ako ne bo mogla sestra Katarina.«

Katarina pa resnično ni mogla, ker je morala nazaj v grad. Tako so zapustile hišo Zbinekova sestra, ki se je poslovila, Ivana in Marjeta. Namerile so s na trg do treh kadi, kamor se je tudi iz cerkve pomikala četa. Na čelu vsem so videle oba v Taboru zaostala stotnika Zbineka iz Buhova, visoke postave z belimi brkami, ter poleg njega Hvala iz Mahovic, bolj majhne okrogle postave, z močno porastlimi lici ter bleščečimi, majhnimi očmi. V gosti, rjavi bradi, ki so komaj ušesa videle iz nje, je bilo že videti bele niti. Na glavi je imel kapo, oblečen je bil v odprt, lahek kožuh, ob pasu mu je pa visel mogočen meč.

Okoli stotnikov so se zbrali občinski starejšine in vsi duhovniki razen onih, »ki so bili na vojni«. Tu jih je bilo sedaj devet, a nobeden ni nosil duhovniške sutane. Njih obleka meščanskega kroja se je od drugih oblek razločevala osobito po temnejši barvi, čeprav se iz množice ljudi, ki je šla za njimi, ni nikjer svetila ij resno temne barve preprostih sukenj in plaščev kaka rdeča, modra, ali sicer vesela barva. Samo robovi lahkih kožuhov so bili sem ali tam obšiti z rdečkasto lisičjo kožo ali kako drugo krznino. Na koncu temne, pojoče čete so se pa svtile bele naglavne rute kmetie. Povsod največja preprostost v obleki, kroju in barvi; nikjer kakega krška, tudi pri mladih ženskah ne. Ni se svetil zlat ali srebrn nakit, niso se blesketali dragulji.

Duhovniki, izvečine v najlepši moški dobi, med njimi tudi mlajši, vsi pa bradati in z dolgimi lasmi so važno korakali; skoro vsi so držali v rokah knjige in peli, razen dveh najsprednjih, ki sta kot vodnika stopala za korak pred drugimi. Eden je bil v štiridesetih letih, visoke postave in dostojanstven, drugi pa dosti mlajši, z dvignjeno glavo ter smelim pogledom.

Gospa Zdena je med duhovniki takoj zapazila Bidlinskega, njemu ob strani pa Kaniša. Tudi dolgolasa, bradata glava slepega duhovnika Nikolaja se je za hipec pokazala v ozadju.

Še predno je izprevod odšel mimo, ji je Ivana imenovala tudi druge, predvsem oba prva; starejši je bil Nikolaj iz Pelhri-mova, mlajši Martin Goska, imenovan tudi »Loquis«, kakor je dostavila suknarjeva hčerka.

Na tega je plemkinja najdlje opirala pogled, ker ga ji je sestra stotnika iz Buhova onmenila posebej. Imena drugih duhovnikov: Abrahama, enokega Prokopa, Antona ter Trsačka, ki je vodil slepega tovariša Nikolaja, je Zdena preslišala.

Mlada plemkinja se je z Ivano in Marjeto še pravočasno postavila ne daleč od mogočnih, z železjem okovanih klad. Duhovniki, oba stotnika in starejšine bratstva so stopili na podzidek. Med njimi je bil tudi Ivanin oče, sivolas mož z resnimi, skoro strogimi potezami.

(Dalje prihodnjič.)

š Globoko. (Nečloveški sin.) Celjsko okrajno sodišče je obsodilo sina tukajšnjega posestnika Levstika, ker je ravnal z očetom, ker ni dobil denarja za romanje, na sedemmesečno težko poostreno ječo. Kam privede lahkomišelnost zapelejanje duhovniško?

š Iz Maribora. (Ženo je poskusil umoriti.) V Maribor je došel te dni na orožne vaje knjigovodja nekega paromlina pri Sv. Ivanu Žabnem na Hrvaškem, Franc Strniša. S svojo ženo ne živi že 4 mesece skupaj. Dne 15. avgusta jo je srečal v neki tukajšnji ulici in jo zvalil v neko bolj samotno ulico, kjer jo je z nožem parkrat sunil in potem zbežal. Težko ranjeno ženo so spravili v bolnišnico. Strnišo pa so prijeli in zaprli. Doma je iz ljutomerskega okraja.

Po svetu

r Puška igrača — stara pesem. V Stopahu pri Koburgu na Nemškem se je zbrala te dni pred hišo nekega kmeta lovska družba k odhodu na lov na jerebice. Posestnik kamenoloma Treger je v šali pomeril s puško na gručo igrajočih se otrok, pri čemur se je puška sprožila ter se je zgrudil enoletni otrok mrtev na tla, drug otrok pa je bil težko ranjen. Ko se je Tregel zavedel svojega čina, je šel v hišo in se ustrelil svojo lovsko puško.

r Žalostna smrt. Te dni so odšli profesor Stejskal iz Pardubice, njegova soproga in 10letni sinček na Bavarsko, da si ogledajo kraljevski grad ob Kijemskem jezeru. Ko so se vračali iz grada proti hotelu, kjer so stanovali, je nenadoma nastala strahovita nevihta, ki je izruvala neki hrast. Hrast je popolnoma slučajno padel na izletnike in vse tri ubil. Trupla pone srečencev so našli šele v četrtek, ko so popravljali vejevje.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	08
1 " " " II. " . . .	1	60	1	92
1 " " " III. " . . .	1	20	1	72
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	20
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	40
1 " " " (prekajenega) . . .	2	—	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	1	80
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	2	—
1 kg masla . . .	2	60	2	60
1 " masla surovega . . .	2	40	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	16	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	1	86
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	90	1	96
1 " surov. margarinskega masla . . .	1	90	2	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	—	2	10
1 jajce . . .	—	06	—	07
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnelega . . .	—	8	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	40	3	60
1 piščanec . . .	1	—	1	40
1 golob . . .	—	40	—	44
1 raca . . .	1	90	2	20
1 gos . . .	5	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	4	—	4	60
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	38	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	38	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	37	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	37	—	—	—
100 " " " " 5 . . .	36	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	34	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	30	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	19	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	45	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	39	—	—	—
100 " ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	30
1 " graha . . .	—	36	—	38
1 " leče . . .	—	34	—	36
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	23	40	—	—
100 " rži . . .	18	00	—	—
100 " ječmena . . .	17	00	—	—
100 " ovsu . . .	19	50	—	—
100 " ajde . . .	22	—	—	—
100 " prosa belega . . .	18	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze, nove . . .	20	—	—	—
100 " krompirja . . .	8	—	8	50

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9-60 do 10 K.
Cena mehkemu les 8 do 8-50 K.

Trg za seno slamo, in stoljo.

Na trgu je bilo			
voz sena . . .	4	—	5 50
" slame . . .	4	—	5 —
" stelje . . .	2	—	2 20
" detelja . . .	5	50	6 00

Kvi! in dober zajutrk dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na **kavi, sladkorju in mleku**, ako pije **SLADIN**, **Zdravje!** to je **dr. pl. Trnkóczyja SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

in v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastonj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Nihče se še ni pokesal, ki je kupil pri meni.

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Za živinorejce

priporoča

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encian i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

obrestuje hranilne vloge po

4-75 %

in daje posojila po

6 %

Urađuje v lastnem Zadrúžnem domu, vsako nedeljo od 1 do 5 in vsako sredo od 4 do 6 ure. 51

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 26. avgusta 1911.

Trst: 73, 89, 15, 66, 23.

Linc: 34, 46, 58, 84, 23.

Dvignjene v sredo, dne 30. avgusta 1911.

Praga: 25, 30, 85, 7, 58.

Fr. Mally & dr.

parna opekarna v Srednjih Gameljnih pisarna v Ljubljani na Resljevi cesti 2.

priporoča svojo izbornu

zarezano strešno (fal) in zidno

OPEKO

na stroj v vsaki množini.